EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2015 02 26
COM(2015) 85 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI IR EURO GRUPEI

2015 m. Europos semestras. Ekonomikos augimo problemų vertinimas, makroekonominio disbalanso prevencija ir naikinimas, nuodugnių apžvalgų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 rezultatai

{SWD(2015) 20 final to SWD(2015) 47 final}

1. KONTEKSTAS

Pirmą kartą nuo 2007 m. numatoma, kad 2015 m. visų Europos Sąjungos valstybių narių ekonomika vėl augs[1]. Tikimasi, kad ekonominė veikla Europos Sąjungoje ir euro zonoje šiek tiek spartės, o 2016 m. įgaus didesnį pagreitį. Šį pagerėjimą lemia mažesnės naftos kainos, nukritęs euro kursas ir netradicinės Europos Centrinio Banko priemonės, visų pirma jo plataus masto turto įsigijimo programa. Pasitikėjimo didinimo poveikis ir spartus Komisijos „Investicijų plano Europai“[2] įgyvendinimas taip pat turėtų padėti stiprinti realiąją ekonomiką. Vis dėlto atsigavimas išlieka trapus, infliacija – labai maža, o metų, per kuriuos ekonomika neaugo arba augo vangiai, socialinės pasekmės keliose valstybėse narėse tebėra rimtos.

Trumpuoju laikotarpiu prognozuojamas ekonomikos augimas nebus pakankamas, kad būtų sukurta gerokai daugiau darbo vietų. Nors 2015 m. nedarbas ES turėtų sumažėti iki 9,8 proc., o euro zonoje – iki 11,2 proc., šis lygis tebėra nepriimtinai didelis, o kai kuriose valstybėse narėse padėtis yra kur kas prastesnė. Jaunimo nedarbo lygis gerokai per didelis ir pusė visų bedarbių nedirba jau ilgiau kaip metus. Vis dėlto vilčių teikia tai, kad pastaraisiais metais keliose valstybėse narėse vykdytos darbo rinkos reformos pradeda duoti vaisių ir padės nedarbui toliau mažėti 2016 m.

Valdžios sektoriaus deficitas toliau mažėjo ir numatoma, kad šiais metais deficito santykis su BVP Europos Sąjungoje sumažės iki 2,6 proc., o kitais – iki 2,2 proc. (euro zonoje – atitinkamai iki 2,2 proc. ir 1,9 proc.). Tikimasi, kad visos ES skolos santykis su BVP 2014 m. pasiekė aukščiausią lygį – 88,4 proc. Euro zonoje aukščiausią lygį (94,4 proc.) jis turėtų pasiekti šiais metais, o paskui pradėti mažėti.

Tarptautiniai įvykiai padidina netikrumą dėl ekonominių perspektyvų. Visų pirma tai pagrindinių produktų kainų, energijos kainų ir valiutos kurso svyravimas ir finansų rinkų nestabilumas, Europos kaimynystėje išliekanti geopolitinė įtampa ir sulėtėjusi ekonominė veikla besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse.

2015 m. metinėje augimo apžvalgoje[3] Komisija pateikė naują darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo darbotvarkę, grindžiamą trimis vienas kitą papildančiais ramsčiais:

i) suderintas investavimo skatinimas;

ii) atnaujintas įsipareigojimas vykdyti struktūrines reformas;

iii) tolesnis fiskalinės atsakomybės užtikrinimas.

Komisija taip pat paskelbė žadanti paprastinti ir stiprinti Europos ekonominės politikos koordinavimo semestrą siekdama padaryti procesą atviresnį, stiprinti atsakomybę ir didinti jo veiksmingumą bei įgyvendinimą visais lygmenimis.

Vadovaujantis šiuo nauju požiūriu kiekvienai valstybei narei buvo parengta šalies ataskaita[4] ir euro zonos ataskaita[5]. Jose vertinama kiekvienos valstybės narės padaryta pažanga

[1] Europos Komisijos 2015 m. vasario 5 d. žiemos ekonominė prognozė.
[2] 2014 m. lapkričio 26 d. COM(2014) 903.
[3] 2014 m. lapkričio 28 d. COM(2014) 902.
[4] Išskyrus Graikiją, kurios ataskaita bus paskelbta vėliau, atsižvelgiant į tolesnius veiksmus, kurie turi būti nurodyti Euro grupės 2015 m. vasario 20 ir 24 d. pareiškimuose.
[5] Analizę atliko Komisijos darbuotojai ir ji pateikiama adresu http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm.

sprendžiant 2014–2015 m. konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose[6] nustatytas problemas, o 16 valstybių narių atveju – pateikiami ir nuodugnios apžvalgos, atliktos pagal makroekonominio disbalanso procedūrą (MDP), rezultatai[7]. Remdamasi šia analize Komisija siūlo atnaujinti kelių valstybių narių, kurioms taikoma makroekonominio disbalanso procedūra, statusą.

Šiandien pristatytame pakete taip pat apžvelgiama valstybių narių fiskalinė padėtis remiantis naujausia Komisijos ekonomine prognoze. Joje laikomasi pozicijos, kad kai kurių šalių atžvilgiu reikia imtis tolesnių veiksmų pagal Stabilumo ir augimo paktą. Šis vertinimas grindžiamas praėjusių metų lapkričio mėn. paskelbtomis Komisijos nuomonėmis apie euro zonos valstybių narių 2015 m. biudžeto planų projektus[8] ir naujomis Komisijos priimtomis gairėmis, kaip užtikrinti, kad bendra fiskalinė sistema prisidėtų prie ES darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo darbotvarkės[9].

2. TOLESNIS MŪSŲ EKONOMIKOS PUSIAUSVYROS ATKŪRIMAS

Pasibaigus ekonomikos ir finansų krizei, keletas makroekonominių disbalansų panaikinta, tačiau kai kuriose valstybėse narėse išlieka didelė rizika. Visų pirma dėl didelių išorės įsipareigojimų šalys skolininkės yra pažeidžiamos, o einamosios sąskaitos būklės pagerėjimas ne visada pakankamas, kad būtų galima stabilizuoti išorės skolą. Nors kai kurioms šalims skolininkėms pavyko iš dalies sustabdyti kainų konkurencingumo mažėjimą, palyginti su prieš krizę buvusiu lygiu, norint sustiprinti potencialų ekonomikos augimą, reikia skubiai konsoliduoti eksporto augimą. Tačiau kai kuriose kitose šalyse išlieka didelis einamosios sąskaitos perteklius: tai reiškia, kad vietos paklausa vis dar silpna, ir tai akivaizdžiai matyti iš to, kad privačiojo ir viešojo sektorių investicijos nedidelės.

Keletas šalių yra pažeidžiamos dėl didelio privačiojo sektoriaus ir valstybės skolos lygio. Skolos mažinimas sulėtina ekonomikos augimą, o dėl mažos infliacijos tampa dar sudėtingiau sumažinti skolos santykį su BVP. Nedarbas, ypač jaunimo ir ilgalaikis, išlieka didelis ir kartu su keliose šalyse didėjančiu skurdo lygiu turėjo labai neigiamų socialinių pasekmių. Tai daro neigiamą poveikį ir ekonomikos augimo perspektyvoms. Šalyse, kurių poreikiai mažinti finansinį įsiskolinimą yra dideli, reikalingos struktūrinės reformos, kad būtų padidintas ekonomikos augimo potencialas.

Visų pirma euro zonoje dėl nedidelės infliacijos ir mažos paklausos kyla rizika, kad bus stabdomas ekonomikos atsigavimas. Tai, kas vyksta euro zonos didžiausios ekonomikos šalyse, turės didelį poveikį visai Europos Sąjungai. Ypač Prancūzija ir Italija turi šalinti augimo kliūtis, spartindamos struktūrines reformas. Tuo tarpu Vokietijos santaupų balansas yra iš esmės teigiamas ir tai galėtų paremti taip reikalingas investicijas į infrastruktūros modernizavimą ir plėtrą. Euro zonai reikalingas tinkamas politikos priemonių derinys, kad būtų galima didinti pasitikėjimą, padėti atkurti pusiausvyrą ir užtikrinti stabilesnį atsigavimą. Toks derinys taip pat padėtų paremti ECB vykdomus pinigų politikos veiksmus ir atkurti kainų stabilumą labai mažos infliacijos sąlygomis.

[6] Valstybių narių, kuriose vykdomos makroekonominio koregavimo programos, atveju ataskaitoje aptariama reformų įgyvendinimo pažanga.

[7] Valstybės narės, apie kurias yra parengtos nuodugnios apžvalgos, yra nurodytos Komisijos 2015 m. Įspėjimo mechanizmo ataskaitoje (2014 m. lapkričio 28 d. COM(2014) 904).

[8] 2014 m. lapkričio 28 d. COM(2014) 907.

[9] Komisijos komunikatas „Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios Stabilumo ir augimo pakto taisyklės“, 2015 m. sausio 13 d. COM(2015) 12.

1 laukelis. Atnaujinta informacija pagal makroekonominio disbalanso procedūrą

2014 m. lapkričio mėn. paskelbtoje 2015 m. Įspėjimo mechanizmo ataskaitoje Komisija paskelbė toliau išvardytų šešiolikos valstybių narių padėties nuodugnias apžvalgas: Belgijos, Bulgarijos, Vokietijos, Airijos, Ispanijos, Prancūzijos, Kroatijos, Italijos, Vengrijos, Nyderlandų, Portugalijos, Rumunijos, Slovėnijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės[10]*.*

Pagal makroekonominio disbalanso procedūrą šių nuodugnių apžvalgų tikslas – įvertinti, ar tose valstybėse narėse susidarė disbalansas ir perviršinis disbalansas[11]*. Nuodugniose apžvalgose nagrinėjami tokie aspektai, kaip valstybių narių išorės sąskaitų, santaupų ir investicijų balanso, realiojo valiutos kurso, eksporto rinkos dalių, sąnaudų ir su sąnaudomis nesusijusio konkurencingumo, produktyvumo, privačiojo ir viešojo sektorių skolos, būsto kainų, kredito srautų, finansų sistemų, nedarbo ir kitų rodiklių pokyčiai. Disbalansą skatinantys veiksniai ir rizika, kurią jie kelia, kiekvienoje šalyje yra skirtingi. Nuodugniose apžvalgose taip pat atsižvelgiama į makroekonominio disbalanso euro zonos aspektą ir į visai euro zonai aktualius galimus politinius uždavinius.*

Nuo praėjusių metų lapkričio mėnesio Komisijos tarnybos glaudžiai bendradarbiavo su nacionalinių administracijų ekspertais peržiūrėdamos naujausius duomenis. Nuodugnios apžvalgos yra skelbiamos kartu su šiuo komunikatu ir yra atitinkamos šalies ataskaitos dalis. Šio komunikato 1 ir 3 prieduose taip pat apžvelgiama kiekvienos valstybės narės padėtis.

Pagrindinius nustatytus faktus galima apibendrinti taip:

- *Laikoma, kad* ***Kroatijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Italijoje*** *ir* ***Portugalijoje*** *yra susidaręs* ***perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti****, įskaitant reguliariai atliekamas visų valstybių narių padarytos pažangos peržiūras atitinkamuose komitetuose ES lygmeniu:*
  - *Kroatijoje ir Prancūzijoje smarkiai išaugo disbalanso rizika. Prancūzijos atveju, tai reiškia, kad, palyginti su praėjusiais metais, statusas pagal procedūrą pablogėjo. Gegužės mėnesį Komisija, atsižvelgdama į nacionalinių reformų programų ir kitų iki tos dienos pateiktų įsipareigojimų užmojį, apsvarstys, ar rekomenduoti Tarybai pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 7 straipsnio 2 dalį priimti rekomendacijas, kuriose pareiškiama, kad susidarė perviršinis disbalansas, ir rekomenduojama toms valstybėms narėms imtis taisomųjų veiksmų, kurie turi būti nustatyti taisomųjų veiksmų plane.*
  - *Italijoje išlieka perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir specialiai stebėti vykdomas ir planuojamas reformas.*
  - *Atsižvelgdama į padėtį Bulgarijoje ir Portugalijoje, Komisija specialiai stebės Tarybos rekomenduotos politikos įgyvendinimą.*
- *Laikoma, kad* ***Airijoje, Ispanijoje ir Slovėnijoje*** *yra susidaręs* ***disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti****.*
  - *Airijoje ir Ispanijoje ši stebėsena bus grindžiama priežiūra po programos įgyvendinimo.*
  - *Kalbant apie Slovėniją Komisija mano, kad per pastaruosius metus atliktas didelis koregavimas. Nors tuo remiantis galima daryti išvadą, kad disbalansas nebėra perviršinis, Komisija pažymi, kad reikšminga rizika vis tiek išlieka.*
- *Laikoma, kad* ***Vokietijoje ir Vengrijoje*** *yra susidaręs* ***disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti****. Dėl Vokietijos Komisija mano, kad nepadaryta apčiuopiamos pažangos, susijusios su praeitą kartą nustatyto disbalanso tendencijomis, ir kad iki*

[10] Kalbant apie Graikiją ir Kiprą, kurios šiuo metu gauna finansinę paramą, disbalanso priežiūra ir taisomųjų priemonių stebėsena vykdoma įgyvendinant atitinkamas programas.

[11] Tokiu būdu šiuo komunikatu yra vykdomas Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas, kad Komisija informuotų Europos Parlamentą, Tarybą ir Euro grupę apie nuodugnių apžvalgų rezultatus. MDP požiūriu disbalansas yra reiškinys, sukeliantis pokyčius, turinčius neigiamo poveikio valstybės narės, pinigų sąjungos ar visos Sąjungos ekonomikos veikimui; perviršinis disbalansas – didelis disbalansas, įskaitant disbalansą, kuris galėtų sukelti grėsmę tinkamam ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui.

[12] Reikėtų pažymėti, kad pagal 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo reikalaujama, kad Komisija atliktų valstybių narių, kuriose nuolat yra didelis einamosios sąskaitos deficitas ir sumažėjęs konkurencingumas, apžvalgą, tačiau taip pat reikalaujama, kad „valstybėse narėse, kuriose yra dideli einamosios sąskaitos perviršiai, politika turėtų būti siekiama nustatyti ir įgyvendinti priemones, padedančias stiprinti jų vidaus paklausą ir išplėsti ekonomikos augimo potencialą“ (žr. 17 konstatuojamąją dalį).

šiol politikos atsakas buvo nepakankamas[12]*. Komisija mano, kad Vengrija nepadarė apčiuopiamos pažangos.*

- *Laikoma, kad* ***Belgijoje, Nyderlanduose, Rumunijoje, Suomijoje, Švedijoje*** *ir* ***Jungtinėje Karalystėje*** *yra susidaręs* ***disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti****.*

Į nuodugnių apžvalgų rezultatus bus atsižvelgta kituose Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro etapuose, kaip paaiškinta toliau. Komisija specialiai stebės Tarybos euro zonos valstybėms narėms rekomenduotos politikos įgyvendinimą ir palaikys ryšius su nacionalinėmis administracijomis, kad užtikrintų tolesnius veiksmus.

3. VALSTYBIŲ NARIŲ ATSAKAS Į PAGRINDINES PROBLEMAS

Nors iš šalių ataskaitų matyti, kad valstybės narės ėmėsi įvairaus masto veiksmų konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytoms problemoms spręsti, iš jų taip pat matyti, kad valstybių narių, kurios susiduria su didžiausiomis problemomis, vidaus politikos darbotvarkėje rekomendacijoms skiriamas didelis dėmesys. Kaip matyti iš šio komunikato 2 priedo, yra įrodymų, kad daroma pažanga – daugeliu atvejų pradedama įgyvendinti 2014–2015 m. rekomendacijas, tačiau šios pažangos pobūdį dar reikia patikslinti kartu atsižvelgiant į problemų, su kuriomis susiduria kiekviena valstybė narė ir ES kaip visuma, esmę.

Tai aiškiai rodo, kad visais lygmenimis tinkamai įgyvendinus naująją ES ekonomikos valdymo sistemą, ji padėtų nustatyti prioritetines veiksmų nacionaliniu lygmeniu sritis atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės labai priklausomos viena nuo kitos. Tose valstybėse narėse, kurios pradėjo vykdyti reformas, yra akivaizdžių pagerėjimo ženklų. Struktūrinių reformų, investavimo ir fiskalinės atsakomybės derinimas (vadinamasis 2015 m. metinėje augimo apžvalgoje nurodytas vertybių trikampis) daugiau dėmesio skiriant socialiniam teisingumui ir socialiniams reformų aspektams padės sukurti tvirtą pamatą tvariam ekonomikos augimui, tvirtesnei socialinei sanglaudai ir ekonominei konvergencijai. Komisijos analizė taip pat rodo, kaip nepakankamos reformos nacionaliniu lygmeniu mažina konkurencingumą bei tvarumą ir gali turėti neigiamą poveikį kitoms valstybėms narėms.

3.1 Skatinimas investuoti

Po dvejus metus trukusio mažėjimo, 2014 m. bendros investicijos ES išaugo 2,2 proc., o euro zonoje – 0,9 proc. Tikimasi, kad nuo antros šių metų pusės investicijų augimas įgaus pagreitį tiek Europos Sąjungoje, tiek euro zonoje ir dėl to metinis augimo rodiklis padidės iki 3,0 proc. ES ir 2,0 proc. euro zonoje. 2016 m. tikimasi, kad bendros investicijos išaugs iki 4,6 proc. ES ir iki 4,4 proc. euro zonoje. Nepaisant to, investicijos vis dar nesiekia lygio, reikalingo norint atnaujinti ir modernizuoti Europos kapitalą, iš esmės paspartinti darbo vietų kūrimą ir užtikrinti būsimą ekonomikos augimo potencialą.

Vieni svarbiausių dedamų pastangų tikslų yra stabilizuoti finansų sektorių ir atkurti geresnes skolinimo realiajai ekonomikai sąlygas. Daugelis valstybių narių padarė pažangą atkurdamos savo bankų sektorių kapitalo rezervus, prireikus pertvarkydamos finansinių sunkumų patiriančius bankus (pvz., Airija, Slovėnija, Ispanija ir Jungtinė Karalystė) ir taip sudarydamos sąlygas dinamiškesnei kredito pasiūlai ateityje. Praėjusiais metais Europos Centrinio Banko atliktas nuodugnus didžiausių bankų balanso įvertinimas ir pradėjęs veikti bendras priežiūros mechanizmas padėjo didinti pasitikėjimą bankų sektoriumi.

Daugelyje valstybių narių privačiojo sektoriaus investicijos dar nepasiekė prieš krizę buvusio lygio, todėl investicijų atotrūkis tebėra didelis.[13] 2014–2020 m. Europos struktūriniai ir investicijų fondai ir Komisijos „Investicijų planas Europai“ reikšmingai prisidės atkuriant investicijų lygį ir skatinant svarbiausias investicijas, reikalingas darbo vietų kūrimą skatinančiam ekonomikos augimui Europoje. Europai, be kita ko, reikia didelių investicijų į energetikos infrastruktūrą, kad būtų užbaigta energijos vidaus rinka ir užtikrintas tiekimo saugumas. Vieni iš tinkamų prioritetų pavyzdžių yra jungtys, pvz., Baltijos jungtis, jungianti Estijos ir Suomijos dujų rinkas, arba būsimoji jungtis tarp Pirėnų pusiasalio ir Prancūzijos. Kad būtų toliau remiamas judumas ir mainai, taip pat reikia modernesnių transporto ir skaitmeninių infrastruktūrų. Investicijos į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas sutartinai laikomos prioritetinėmis.

Daugelyje valstybių narių ES finansavimas atlieka svarbų vaidmenį finansuojant investicijas ir administracines reformas. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Bulgarijoje, Čekijoje, Kroatijoje, Italijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje, reikia papildomų priemonių, kad ES lėšos būtų geriau tvarkomos.

3.2 Struktūrinių reformų spartinimas

Struktūrinės reformos paslaugų, prekių ir darbo rinkose reikalingos norint sutvirtinti ir palaikyti ekonominį atsigavimą, panaikinti žalingą disbalansą, pagerinti investavimo sąlygas ir išlaisvinti valstybių narių ekonomikos potencialą. Tačiau kai kurias reformas valstybės narės turi koordinuoti, kad būtų maksimaliai pasinaudota teigiamu poveikiu ir sumažintas neigiamas poveikis. Jų socialinį poveikį taip pat reikėtų atidžiai stebėti.

Nuo 2013 m. vidurio darbo rinkos sąlygos pagerėjo, tai rodo mažėjantis (nors vis dar aukštas) nedarbo lygis ir spartėjantis užimtumo augimas tiek Europos Sąjungoje, tiek euro zonoje. Tačiau jaunimo nedarbo lygis tebėra aukštas, o ilgalaikis nedarbas nuo krizės pradžios išaugo. Kad jie sumažėtų, prireiks laiko.

Atsižvelgiant į krizės poveikį visuomenei, keletas valstybių narių turi modernizuoti savo darbo rinkos politiką ir socialinės paramos sistemas, kad būtų galima spręsti esamas problemas. Jos turi skatinti naujų darbo vietų kūrimą, kartu suteikti plačią socialinę apsaugą, ypač tiems, kuriems jos reikia, ir kovoti su socialinės atskirties ir didėjančio skurdo lygio pavojais. Beveik visos valstybės narės pripažino, kad šios problemos egzistuoja, ir ėmėsi priemonių joms spręsti. Daugelyje valstybių narių reikia geriau suderinti darbo užmokesčio augimą su darbo našumo pokyčiais ir užtikrinti, kad švietimo ir mokymo sistemos geriau atitiktų darbo rinkos poreikius. Kai kurios valstybės narės, pavyzdžiui, Estija, planuoja arba įgyvendina priemones mokesčių pleištui mažinti, dažnai mažindamos būtent mažesnes pajamas gaunančių asmenų darbo mokesčius.

Siekdamos spręsti jaunimo nedarbo problemą, dabar jau visos valstybės narės pradėjo įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą, tačiau daugeliui dar reikia sustiprinti savo valstybinių užimtumo tarnybų pajėgumus, kad būtų galima kovoti su ilgalaikiu nedarbu. Neseniai Komisija ES teisėkūros institucijai pasiūlė nedelsiant skirti papildomų lėšų atnaujinus Jaunimo užimtumo iniciatyvos[14] įgyvendinimą.

[13] 2013 m. investicijos tesudarė 19,3 proc. BVP, tai yra maždaug 2 procentiniais punktais žemiau istorinio vidurkio, atmetus spartaus augimo ir staigaus nuosmukio metus (žr. 2015 m. metinę augimo apžvalgą, COM(2014) 902).

[14] 2015 m. vasario 4 d. COM(2015) 46.

Daugelyje valstybių narių išlieka darbo rinkos segmentacijos problema. Nyderlandų vyriausybė patvirtino nuodugnią užimtumo apsaugos teisės aktų reformą, kuria siekiama sumažinti darbo rinkos dvilypumą ir skatinti profesinį judumą. Italijos „Jobs Act“ iš esmės keičiami užimtumo apsaugos teisės aktai ir bedarbio pašalpos siekiant pagerinti sąlygas patekti į darbo rinką ir pasitraukti iš jos, geriau perskirstyti darbo jėgą tarp sektorių ir skatinti daugiau naudoti neterminuotas darbo sutartis, ypač su jaunimu.

Reformuotos ir integruotos prekių rinkos turi atlikti svarbų vaidmenį didinant našumą, atkuriant konkurencingumą ir pagerinant verslo aplinką, taip kartu skatinant privačiojo sektoriaus pelningas investicijas. Kai kurios valstybės narės ėmėsi priemonių konkurencijai paslaugų ir mažmeninės prekybos sektoriuose skatinti ir kai kurių reglamentuojamųjų profesijų rinkoms atverti, tačiau apskritai pažanga išlieka nedidelė.

Kalbant apie profesines paslaugas, siūlomos reformos kartais nepakankamai plataus užmojo (pvz., Prancūzijoje) arba jos sunkiai priimamos ar įgyvendinamos (pvz., Italijoje, Portugalijoje, Ispanijoje). Vienintelė Lenkija parengė plataus užmojo reformą šioje srityje, kurią pradėjo vykdyti 2013 m. ir tęsė 2014 m. ir kuria siekiama sudaryti geresnes sąlygas dirbti pagal daugiau kaip 200 reglamentuojamųjų profesijų. Keliose šalyse (pvz., Suomijoje, Prancūzijoje arba Ispanijoje) buvo priimta keletas mažmeninės prekybos srities reformų.

Pažanga, padaryta gerinant reglamentavimo aplinką, kurioje veikia įmonės, tebėra nevienoda. Nepaisant tam tikros ribotos pažangos (pvz., Italijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje), iš esmės reikia toliau modernizuoti viešąją administraciją ir didinti jos efektyvumą bei skaidrumą, aktyvinti kovą su korupcija, mokesčių vengimu ir nedeklaruojamu darbu. Taip pat svarbu didinti teismų sistemos nepriklausomumą, gerinti jų kokybę bei efektyvumą, užtikrinti geresnį sutarčių vykdymo užtikrinimą ir sukurti gerai veikiančias nemokumo sistemas. Pavyzdžiui, Slovakijoje 2014 m. buvo priimtas naujas teisės aktas dėl informavimo apie galimus pažeidimus, o 2014 m. gruodžio mėn. buvo atnaujintas kovos su korupcija veiksmų planas.

3.3 Atsakingo augimui palankaus fiskalinio konsolidavimo tęsimas

Daugelio valstybių narių nuo 2010 m. dėtos didelio masto fiskalinės pastangos pradeda duoti vaisių. Šis procesas kol kas neužbaigtas, ir daugelyje šalių vis dar reikia siekti tvarios biudžeto būklės. Prognozuojama, kad tiek Europos Sąjungoje, tiek euro zonoje, skolos santykis su BVP stabilizuosis 2014–2015 m., o nuo 2016 m. jis pradės nežymiai mažėti. Dabar kai kurios vyriausybės, turėdamos didesnių fiskalinio manevravimo galimybių ir patirdamos mažesnių skolinimosi sąnaudų, gali atsverti neigiamą trumpalaikį poveikį ir pabrėžti struktūrinių reformų naudą. Tačiau reikia skirti daugiau dėmesio viešųjų finansų efektyvumo didinimui, kokybės ir poveikio augimui gerinimui. Per pastaruosius penkerius metus valstybės skola smarkiai išaugo ir Belgijoje, Airijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Portugalijoje vis dar viršija 90 proc. BVP, o Kroatijoje ir Slovėnijoje tebėra gerokai didesnė, negu buvo prieš krizę.

Koregavimo tempas smarkiai sulėtėjo tiek dėl ciklo sąlygų, tiek dėl mažesnių fiskalinių pastangų. Tačiau, atsižvelgiant į didelį kai kurių valstybių narių skolos santykį, jos turi padidinti fiskalines pastangas, kad užtikrintų savo viešųjų finansų tvarumą ir užtikrintų, kad palūkanų išlaidos neišstumtų produktyvesnių išlaidų.

2 laukelis. Atnaujinta informacija pagal Stabilumo ir augimo paktą

2014 m. lapkričio mėn. euro zonos valstybių narių 2015 m. biudžeto planų projektų vertinime Komisija nurodė, kad septynių šalių (Belgijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Maltos, Austrijos ir

Portugalijos) planai kelia pavojų, kad bus nesilaikoma Pakto nuostatų. Dėl Prancūzijos, Italijos ir Belgijos Komisija dar paskelbė, kad ji iki 2015 m. kovo mėn. pradžios, po to, kai šių šalių 2015 m. biudžeto įstatymams bus galutinai pritarta ir kai bus parengtos išsamesnės jų struktūrinių reformų programos, išanalizuos jų padėtį įsipareigojimų pagal Paktą atžvilgiu. Tuo tarpu šios valstybės narės pateikė naujos informacijos, susijusios su jų fiskaliniais ir reformų planais, kuri yra skelbiama kartu su šiuo komunikatu. Kaip įprasta, Komisija pasinaudoja paskelbtomis savo naujausiomis ekonominėmis prognozėmis savo nurodymams atnaujinti.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija daro tokias išvadas:

- *Komisija rekomenduoja Tarybai priimti naują **Prancūzijai** skirtą rekomendaciją iki 2017 m. panaikinti perviršinį deficitą. Naujoje rekomendacijoje nustatyti griežti fiskalinio koregavimo plano orientyrai, kurių reikės laikytis ir kurie bus reguliariai vertinami. Pirmasis vertinimas turi būti pateiktas 2015 m. gegužės mėn. Vadovaujantis komunikatu „Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios Stabilumo ir augimo pakto taisyklės“, taip siekiama duoti Prancūzijai pakankamai laiko plataus užmojo struktūrinėms reformoms įgyvendinti. Pirmuosius struktūrinių reformų plano elementus Prancūzijos vyriausybė priėmė ir paviešino 2015 m. vasario 18 d.*
- *Komisija pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį priima ataskaitas apie **Belgijos, Italijos** ir **Suomijos** fiskalinę padėtį, kuriose ji apžvelgia, kaip jos laikosi Sutartyje nustatyto deficito ir skolos kriterijaus. Nors šių šalių skolos rodikliai skiriasi nuo pamatinės vertės, Komisija mano, kad šiame etape, atsižvelgiant į pagrindinius svarbius veiksnius, į kuriuos Komisija pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį turi atsižvelgti vertindama, kaip laikomasi skolos kriterijaus, pradėti perviršinio deficito procedūrą būtų nepagrįsta. Belgijos ir Italijos atveju vertinant atsižvelgiama į šiuos svarbius veiksnius: i) dėl dabartinių nepalankių ekonominių sąlygų, kurioms būdingas mažas nominalusis augimas, skolos taisyklės laikytis itin sunku; ii) tikimasi, kad šios šalys iš esmės laikosi reikalaujamo koregavimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo ir iii) dabar įgyvendina plataus užmojo struktūrinių reformų planus. Kalbant apie Suomiją, 60 proc. pamatinė vertė* prima facie *viršijama dėl to, kad Suomija remia euro zonos finansinio stabilumo mechanizmus.*

Labai svarbu laikytis reikalaujamo fiskalinio struktūrinio koregavimo ir, ypač Prancūzijos, Italijos ir Belgijos atveju, visiškai įgyvendinti šiuo metu vykdomas ir planuojamas struktūrines reformas (oficialiai suderintas su vyriausybe ir jos patvirtintas). Komisija užtikrins atidžią stebėseną pagal Europos semestro procedūrą, remiantis nacionalinėmis reformų programomis ir stabilumo arba konvergencijos programomis, kurios turi būti pateiktos iki balandžio mėn. vidurio, ir specialią stebėseną ir (arba) perviršinio disbalanso procedūros vykdymą pagal MDP, kaip numatyta Italijai ir Prancūzijai. Jei kuri nors iš šių valstybių narių nesugebės įgyvendinti reikalaujamų reformų, Komisija laikys tai svarbiu veiksniu, kai būsimose ataskaitose vertins, ar reikia pradėti perviršinio deficito procedūrą (PDP), o tų valstybių narių, kurioms jau taikoma PDP, atveju – sunkinančiu veiksniu, kai naujose rekomendacijose, rengiamose po veiksmingų priemonių vertinimo, spręs, kokiam laikui pratęsti panaikinimo terminą. Jei nebus imtasi veiksmingų priemonių fiskalinėje srityje, PDP bus paspartinta ir dėl to gali būti sustabdytos Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšų mokėjimas. Euro zonos valstybėms narėms tai taip pat reiškia, kad Komisija Tarybai rekomenduos skirti joms baudą.[15]

Be to, Komisija įvertino valstybių narių atsaką į rekomendacijas, kuriomis jos ragintos stiprinti fiskalinės politikos institucinį ir ilgalaikiškumo matmenis. Pagal ES lygmens susitarimą valstybės narės nustatė naujus elementus, kaip antai skaitines fiskalines taisykles, vidutinio laikotarpio sistemas, nepriklausomas fiskalines institucijas ir patobulintas biudžeto procedūras, tačiau būtina užtikrinti tolesnę pažangą.

[15] Žr. ir 2015 m. sausio 13 d. COM(2015) 12.

Valstybėms narėms reikia toliau spartinti pastangas modernizuojant savo pensijų sistemas. Senėjančios visuomenės poveikis biudžetui daro didelę įtaką ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, ypač tose šalyse, kuriose netolimoje ateityje numatomas reikšmingas senėjimo indekso[16] padidėjimas. Siekiant ilgalaikio viešųjų finansų tvarumo, su senėjimu susijusių išlaidų augimą reikia riboti. 2014 m. rugsėjo mėn. Suomijos socialiniai partneriai susitarė dėl pensijų reformos, įsigaliosiančios 2017 m.

Nedidelė pažanga padaryta didinant sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros sistemų veiksmingumą, taip užtikrinant, kad šios sistemos gerai veiktų ir būtų prieinamos, tačiau jų sąnaudos nebūtų per didelės. Rumunija pradėjo naudoti elektronines sveikatos korteles, kuriose fiksuojamos visos konsultacijos ir išrašyti receptai, todėl bus lengviau nustatyti su konsultacijomis ir išrašomais receptais susijusį piktnaudžiavimą.

4. KAS TOLIAU?

Europos semestras yra svarbus integruoto ES lygmens ekonominės politikos koordinavimo procesas. Siekiant parengti nuoseklius politikos planus, užtikrinti veiklos rezultatų konvergenciją, stebėti pažangą ir valdyti tarpusavio priklausomybę, svarbu derinti makroekonominės ir biudžeto priežiūros priemones. Stiprinti ir paprastinti Europos semestrą reikėtų kartu didinant prisiimamą atsakomybę ir proceso supratimą visais lygmenimis.

Analizė, kuria grindžiamos šalių ataskaitos, atlikta vykdant atviras techninio lygmens diskusijas su valstybėmis narėmis. Jos rezultatai skelbiami anksčiau nei pastaraisiais metais tam, kad rengdami nacionalines programas įvairesni valstybių narių ir ES lygmens dalyviai galėtų šią techninę analizę nagrinėti, atsižvelgdami ne tik į atskirų šalių, bet ir į kompleksinius klausimus, taip pat nustatydami sritis, kurių problemas galima spręsti labiau koordinuotai ES lygmeniu, euro zonoje ir atskirose valstybėse narėse. Todėl šalių ataskaitose taip pat pateikta duomenų, kuriais vadovaudamasi Taryba ir jos komitetai gali vykdyti nuodugnesnę daugiašalę priežiūrą, būtiną Europos semestro sėkmei.

Per ateinančias savaites ir mėnesius Komisija yra pasirengusi tęsti visų lygmenų diskusijas su valstybėmis narėmis, Europos Parlamentu ir nacionaliniais parlamentais, socialiniais partneriais bei apskritai suinteresuotosiomis šalimis.

Kovo mėn. Komisija surengs papildomus dvišalius susitikimus su valstybėmis narėmis, kad galėtų su jomis aptarti šalių ataskaitas. Tikimasi, kad iki balandžio mėn. vidurio valstybės narės pateiks savo nacionalines reformų programas ir stabilumo arba konvergencijos programas. Remdamasi visais šiais šaltiniais, gegužės mėn. Komisija pateiks naują 2015–2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rinkinį, atkreipdama dėmesį į svarbiausius spręstinus klausimus.

Europos semestro paprastinimas ir stiprinimas siekiant didinti prisiimamą atsakomybę ir veiksmingumą taps svarbia platesnio masto diskusijų apie ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimą[17] dalimi.

[16] Vyresnių nei 65 m. gyventojų procentinė dalis, palyginti su 15–64 m. gyventojų procentine dalimi.

[17] Žr., pavyzdžiui, 2015 m. vasario 12 d. neoficialiam Europos Vadovų Tarybos susitikimui parengtą analitinį pranešimą „Preparing Next Steps on Better Governance in the Euro Area“ („Rengiantis imtis naujų geresnio valdymo veiksmų euro zonoje“), http://ec.europa.eu/priorities/docs/economic-governance-note_en.pdf.

1 PRIEDAS. INTEGRUOTA MAKROEKONOMINIO IR FISKALINIO DISBALANSO PRIEŽIŪRA. ATNAUJINIMŲ, KAIP ŠIO PAKETO DALIES, APŽVALGOS LENTELĖ

	Makroekonominio disbalanso procedūra (MDP)	**Stabilumo ir augimo paktas (VLT – vidutinio laikotarpio tikslas / PDP – perviršinio deficito procedūra)**	**Pastabos**
AT	-	-	-
BE	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT dar neįgyvendintas, taikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė 126 str. 3 dalyje nustatyta Komisijos ataskaita, kurioje daroma išvada šiuo etapu nepradėti PDP	**Šiuo etapu PDP nepradedama** dėl atitinkamų veiksnių
BG	Pokytis: perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti	VLT dar neįgyvendintas	**MDP poreikio padidėjimas** dėl išaugusios rizikos po 2014 m. sumaišties finansų sektoriuje
CY	-	-	Vykdoma speciali finansinės pagalbos programa
CZ	-	-	-
DE	Pokytis: disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT viršytas, taikoma skolos taisyklė	**MDP poreikio padidėjimas** dėl - ilgą laiką per mažų investicijų ir didelio einamosios sąskaitos pertekliaus bei nepakankamų politinių veiksmų - padidėjusios sisteminės rizikos euro zonai
DK	-	-	-
EE	-	-	-
EL	-	-	Vykdoma speciali finansinės pagalbos programa
IE	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti (priežiūra užbaigus programą)	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2015 m.	-
ES	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti (priežiūra užbaigus programą)	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2016 m.	-
FR	Pokytis: perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2015 m. Rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos pagal 126 straipsnio 7 dalį, kurioje nustatoma, kad perviršinio deficito panaikinimo terminas yra 2017 m.	**MDP poreikio padidėjimas** dėl - suprastėjusio konkurencingumo ir valstybės skolos tvarumo, nes padėties paskelbtomis priemonėmis pakankamai pagerinti nepavyksta - sisteminės rizikos euro zonai Sprendimas dėl korekcinės dalies taikymo bus priimtas gegužės mėn., atsižvelgiant į nacionalinę reformų programą ir kitus įsipareigojimus vykdyti struktūrines reformas **PDP** – naujas terminas, įskaitant griežtas gaires ir atsižvelgiant į Prancūzijos pateiktą reformų planą
HR	Be pokyčių: perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2016 m.	MDP sprendimas dėl korekcinės dalies taikymo bus priimtas gegužės mėn., atsižvelgiant į nacionalinę reformų programą ir kitus įsipareigojimus vykdyti struktūrines reformas

	Makroekonominio disbalanso procedūra (MDP)	Stabilumo ir augimo paktas (VLT – vidutinio laikotarpio tikslas / PDP – perviršinio deficito procedūra)	Pastabos
HU	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT dar neįgyvendintas, taikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė	-
IT	Be pokyčių: perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti	VLT dar neįgyvendintas, taikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė 126 str. 3 dalyje nustatyta Komisijos ataskaita, kurioje daroma išvada šiuo etapu nepradėti PDP	MDP: atsižvelgiant į jau pateiktą reformų planą *status quo*, bet šią padėtį reikia atidžiai stebėti **Šiuo etapu PDP nepradedama** dėl atitinkamų veiksnių
LT	-	-	-
LU	-	-	-
LV	-	-	-
MT	-	-	-
NL	Be pokyčių: disbalansas, kurį reikia stebėti ir dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų	VLT neįgyvendintas, taikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė	-
PL	-	-	-
PT	Pokytis: perviršinis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti (priežiūra užbaigus programą)	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2015 m.	MDP sprendimas (baigus programą) dėl didelio įsiskolinimo (tiek vidaus, tiek tarpsektorinio)
SI	Pokytis: disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2015 m.	**MDP poreikio sumažėjimas** dėl pagerėjusios išorės pozicijos ir bankų sektoriaus padėties
SE	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT įgyvendintas	
SK	-	-	-
RO	Pokytis: disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT dar neįgyvendintas	MDP sprendimas dėl silpnos išorės pozicijos ir mažo konkurencingumo
FI	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	VLT dar neįgyvendintas 126 str. 3 dalyje nustatyta Komisijos ataskaita, kurioje daroma išvada, kad šiuo etapu nereikėtų pradėti PDP	**Šiuo etapu PDP nepradedama** dėl atitinkamų veiksnių
UK	Be pokyčių: disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti	Perviršinis deficitas, ištaisymo terminas – 2014–2015 m.	

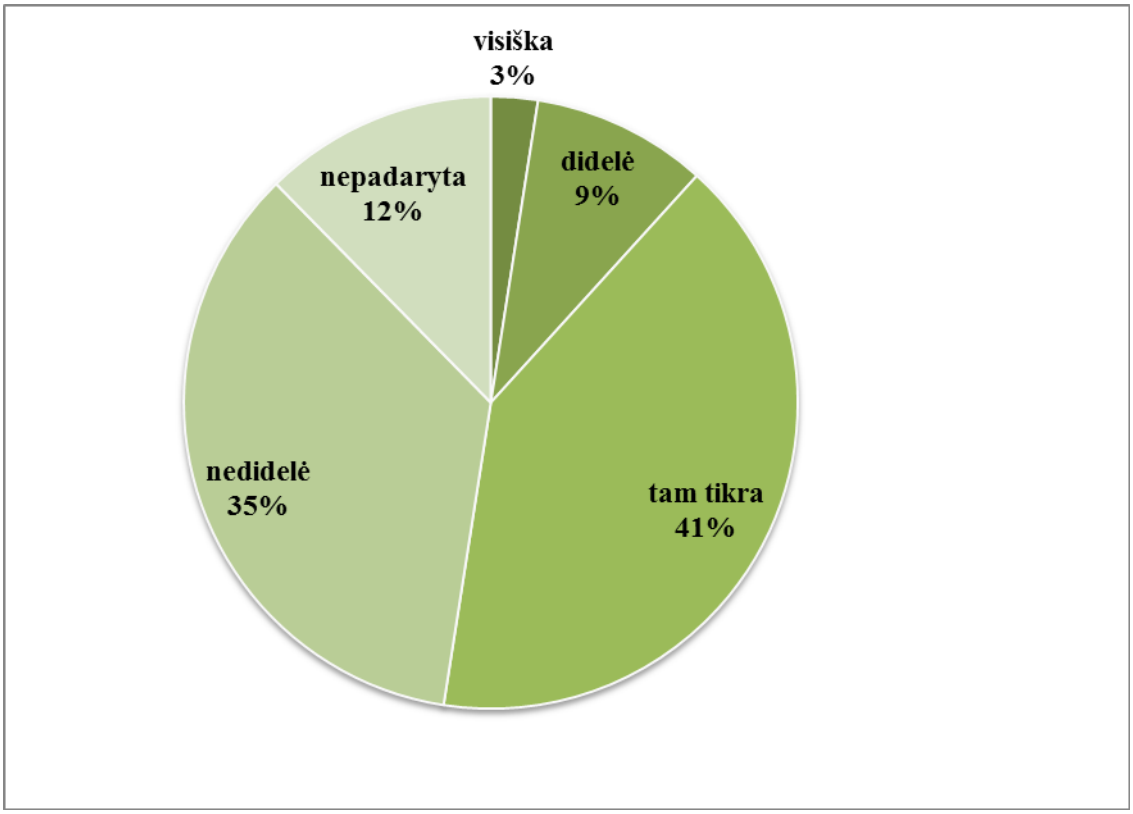
(*) Rekomendacijos pagal dviejų dokumentų rinkinį (Reg. Nr. 473/2013) dėl priemonių, kurių reikia imtis siekiant užtikrinti, kad laiku būtų ištaisytas perviršinis valdžios sektoriaus deficitas, skirtos tik euro zonos valstybėms narėms.

2 PRIEDAS. KONKREČIOMS ŠALIMS SKIRTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMAS

Nuo tada, kai Europos Komisija pasiūlė 2014–2015 m. konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kurias valstybės narės vėliau patvirtino, praėjus aštuoniems mėnesiams buvo atlikta pirma šių rekomendacijų įgyvendinimo analizė, iš kurios rezultatų matyti tam tikrų teigiamų tendencijų. Daugiau informacijos galima rasti kiekvienos šalies ataskaitoje pateiktoje apžvalgos lentelėje.

Toliau pateikiama diagrama parengta remiantis valstybių narių pažangos, padarytos sprendžiant atskiras problemas, nustatytas konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, analizės rezultatais. Į ją neįtrauktas valstybių narių veiklos rezultatų vertinimas pagal Stabilumo ir augimo paktą. Diagrama parengta tik kaip pavyzdys ir turi tam tikrų metodologinių trūkumų: konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas nevienodai paprasta įgyvendinti – objektyviai vertinant, kai kurias įgyvendinti yra daug sudėtingiau nei kitas. Pavyzdžiui, iniciatyvos parengimą, jos aptarimą per nacionalines konsultacijas, sprendimų priėmimo procesus, iniciatyvos įgyvendinimą vietoje ir jos poveikio įvertinimą visada skiria tam tikras laiko tarpas. Todėl Komisijos analizė nėra vien kontrolinio sąrašo langelių žymėjimas – iš esmės ji turi išlikti kokybine analize, nors iš kiekybinio įvertinimo galima spręsti apie valstybių narių pasiryžimą ir gebėjimą įgyvendinti Taryboje suderintas reformas.

Valstybių narių pažanga siekiant spręsti pagrindines problemas, nustatytas 2014–2015 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose

Vykdomų reformų pavyzdžiai

Visiškai įvykdyta	Nemažai rekomendacijų galima laikyti visiškai įgyvendintomis. Tai svarbios darbo rinkos reformos (Kroatija), tolesnis bankų sektoriaus stiprinimas (Airija), fiskalinės sistemos stiprinimas (Malta) arba teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus ilginimas (Nyderlandai).
Didelė pažanga	Daugelyje labai svarbių politikos sričių padaryta didelė pažanga, pavyzdžiui, užtikrinant daugiau galimybių gauti finansavimą MVĮ (Jungtinė Karalystė, Ispanija ir Airija), sėkmingai tęsiant bankų restruktūrizavimo procesą (Slovėnija), mažinant mažas pajamas gaunantiems asmenims tenkančią mokesčių naštą (Rumunija), pertvarkant nemokumo sistemą (Latvija), padedant jauniems bedarbiams (Kroatija) ar stiprinant nacionalinę konkurencijos tarnybą (Austrija).
Tam tikra ar nedidelė pažanga	Daugeliu atveju padaryta tam tikra arba nedidelė pažanga. Tai ypač pasakytina apie aktyvios darbo politikos priemones (Švedija, Slovakija ir Slovėnija), kovą su šešėline ekonomika (Ispanija, Italija), viešosios administracijos reformą (Ispanija), pensijų sistemos reformų rengimą (Austrija), fiksuoto plačiajuosčio ryšio plėtros spartinimą (Lenkija), sveikatos sektoriaus reformą (Slovėnija, Rumunija, Vokietija ir Austrija) arba skatinimo laikytis mokestinių prievolių priemones (Vengrija).
Pažangos nepadaryta	Valstybės narės nesiėmė jokių priemonių dėl vos kelių rekomendacijų. Tai tokios problemos, kaip biudžeto sistemų institucinių aspektų stiprinimas (Vengrija, Estija, Lenkija, Airija), energijos rinkos reforma (Rumunija, Slovakija), darbo užmokesčio nustatymo mechanizmo reforma (Liuksemburgas, Rumunija) arba pensijų problemos sprendimas (Vokietija, Bulgarija).

3 PRIEDAS. NUODUGNIOS APŽVALGOS IŠVADOS, SKIRTOS KONKREČIOMS VALSTYBĖMS NARĖMS

- **Belgijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Pokyčiai prekių išorės konkurencingumo srityje toliau kelia riziką – juos reikia stebėti, nes padėčiai vėl pablogėjus kiltų grėsmė makroekonominiam stabilumui. Tolesni sąnaudų parametrų konvergenciją užtikrinantys veiksmai sulėtintų užimtumo mažėjimą užsienio prekybai atviruose sektoriuose, o mokesčių perorientavimas į su darbu nesusijusias mokesčių bazes paskatintų apčiuopiamą pažangą mažinant ankstesnio laikotarpio sąnaudų skirtumą. Valstybės skola išlieka didelė, tačiau keletas veiksnių švelnina susijusią makroekonominę riziką.
- **Bulgarijoje** yra susidaręs *perviršinis makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti*. 2014 m. sumaištis finansų sektoriuje privertė susirūpinti vietos kapitalo bankų bankininkystės praktika, galinčia turėti reikšmingų pasekmių finansų sektoriui ir bendram makroekonominiam stabilumui. Be to, vis dar neigiama (nors ir gerėjanti) išorės pozicija, pernelyg didelis bendrovių finansinis įsiskolinimas ir silpnas darbo rinkos koregavimas toliau kelia makroekonominę riziką, todėl šiuos dalykus reikia atidžiai stebėti.
- **Vokietijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Rizika auga, nes privatusis ir viešasis sektoriai vis dar nepakankamai investuoja, todėl lėtėja ekonomikos augimas – savo ruožtu ši tendencija dar labiau didina ir taip labai didelį einamosios sąskaitos perviršį, taigi šiuos dalykus reikia ir toliau atidžiai stebėti. Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Vokietijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika.
- **Airijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, kurį reikia specialiai stebėti ir dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų*. 2013 m. Airijoje įgyvendinta ES ir TVF finansinės paramos programa, o šiuo metu joje vykdoma priežiūra po minėtos programos įgyvendinimo ir Europos semestro priežiūra. Nors ekonomikos perspektyvos akivaizdžiai pagerėjo, reikia ir toliau atidžiai stebėti riziką, susijusią su dideliu privačiojo ir viešojo sektorių įsiskolinimu; likusias finansų sektoriaus problemas, visų pirma susijusias su bankų pelningumu, ir darbo rinkos, kuriai būdingas didelis struktūrinis nedarbas, koregavimą.
- **Ispanijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, kurį reikia specialiai stebėti ir dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų*. 2014 m. Ispanijoje baigta vykdyti finansų įstaigų rekapitalizavimui skirta finansinės paramos programa, o šiuo metu joje vykdoma priežiūra po minėtos programos įgyvendinimo ir Europos semestro priežiūra. Nors padaryta tam tikra pažanga subalansuojant einamąją sąskaitą, būtina ir toliau atidžiai stebėti riziką, susijusią su dideliu privačiojo ir viešojo sektorių įsiskolinimu, ir labai neigiamą grynąją tarptautinių investicijų poziciją šalyje, kurioje yra labai didelis nedarbas. Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Ispanijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika.
- **Prancūzijoje** yra susidaręs *perviršinis makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti*. Gegužės mėnesį, remdamasi nacionalinėmis reformos programomis (NRP) ir kitais iki to laiko paskelbtais įsipareigojimais vykdyti struktūrines reformas, Komisija nuspręs, ar reikia pradėti perviršinio disbalanso procedūrą (PDP). Esant mažam ekonomikos augimui ir mažai

infliacijai, taip pat mažam įmonių pelningumui ir atsižvelgiant į tai, kad iki šiol atsakomieji politikos veiksmai buvo nepakankami, pastebimai išaugo su konkurencingumo (tiek susijusio su sąnaudomis, tiek su jomis nesusijusio) mažėjimu bei su didėjančiu Prancūzijos įsiskolinimu, visų pirma su valstybės skola, susijusi rizika. Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Prancūzijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika.

- **Kroatijoje** yra susidaręs *perviršinis makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti*. Gegužės mėnesį, remdamasi nacionalinėmis reformos programomis (NRP) ir kitais iki to laiko paskelbtais įsipareigojimais vykdyti struktūrines reformas, Komisija nuspręs, ar reikia pradėti perviršinio disbalanso procedūrą (PDP). Sulėtėjus ekonomikos augimui, vėluojant įmonių restruktūrizavimui ir esant prastiems užimtumo rezultatams, labai padidėjo su silpnu konkurencingumu, dideliais išorės įsipareigojimais ir augančia valstybės skola susijusi rizika, kurios nesumažina silpnas viešojo sektoriaus valdymas.

- **Italijoje** yra susidaręs *perviršinis makroekonominis disbalansas, kurį reikia specialiai stebėti ir dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų*. Užsitęsus lėtam ekonomikos augimui ir vis nedidėjant produktyvumui, akivaizdžiai padidėjo rizika, susijusi su labai didele valstybės skola ir silpnu konkurencingumu (tiek susijusiu su sąnaudomis, tiek su juo nesusijusiu). Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Italijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika.

- **Vengrijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, kurį reikia stebėti ir dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų*. Visų pirma tolesnis dėmesys skirtinas rizikai, kylančiai dėl vis dar labai neigiamos grynosios tarptautinės pozicijos, nepaisant tam tikros subalansuojant išorės sąskaitas padarytos pažangos, didelės valstybės skolos, taip pat dėl finansų sektoriui tenkančios didelės reguliavimo naštos ir daugybės neveiksnių paskolų, dėl kurių sunku sumažinti finansinį įsiskolinimą.

- **Nyderlanduose** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Išlieka rizika, susijusi su didele privačiojo sektoriaus skola, kuriai turi būti skiriamas dėmesys, nors neseniai priimtos priemonės padeda būsto rinkai atsigauti ir pažaboti hipotekos paskolų augimą. Nors didelį dabartinį einamosios sąskaitos perviršį iš dalies lėmė ekonomikos struktūrinės ypatybės, pensijų ir mokesčių struktūra gali būti neefektyvaus kapitalo paskirstymo šaltinis.

- **Portugalijoje** yra susidaręs *perviršinis makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti*. 2014 m. Portugalijoje įgyvendinta ekonominio koregavimo programa, o šiuo metu joje vykdoma priežiūra po minėtos programos įgyvendinimo ir Europos semestro priežiūra. Nors vykdant programą daug pasiekta ekonomikos koregavimo ir politikos priemonių srityse, išlieka reikšminga rizika, susijusi su dideliu vidaus ir išorės įsiskolinimu įvairiuose sektoriuose, kuri turi būti atidžiai stebima. Finansinio įsiskolinimo mažinimą taip pat apsunkina lėtas augimas, maža infliacija ir didelis nedarbas.

- **Slovėnijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, kurį reikia specialiai stebėti ir dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų*. Šalyje vykdomas subalansavimas ir apskritai dėl ryžtingų politikos priemonių, padidėjusio eksporto ir pagerėjusių ekonomikos augimo sąlygų, palyginti su praėjusiais metais, riziką, visų pirma susijusią su išorės tvarumu, pavyko sumažinti. Tačiau silpnas įmonių valdymas, didelė valstybinės

nuosavybės dalis, vis dar didelis įmonių įsiskolinimas ir auganti valstybės skola kelia riziką finansiniam stabilumui ir turi būti atidžiai stebimi. Dėl šių dalykų disbalansas nebelaikytinas perviršiniu, tačiau turi būti toliau atidžiai stebimas.

- **Suomijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Visų pirma reikia stebėti su prastais eksporto rezultatais susijusią riziką, atsižvelgiant į pramonės restruktūrizavimą. Nors eksporto rinkos dalies mažėjimas ir gamybos pramonės nuosmukis iš esmės sustojo, investuojama vis dar mažai ir potencialus augimas sumažėjo. Privačiojo sektoriaus skola stabilizavosi ir nebėra neatidėliotinas rūpestis, tačiau palyginti aukštas jos lygis verčia atidžiai stebėti padėtį.
- **Švedijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Pažymėtina, kad namų ūkių skola išlieka labai didelė ir toliau didėja dėl augančių namų kainų, išliekančių žemų palūkanų normų, vis dar didelių mokestinių paskatų ir ribotos būstų pasiūlos. Toliau turi būti stebima makroekonominė raida, susijusi su privačiojo sektoriaus skola.
- **Rumunijoje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Įgyvendinus iš eilės tris ES ir TVF programas, išorės ir vidaus disbalansas gerokai sumažintas. Tačiau reikėtų stebėti riziką, susijusią su santykinai didele neigiama grynąja tarptautinių investicijų pozicija ir menkais vidutinio laikotarpio eksporto pajėgumais. Be to, nors finansinis stabilumas kol kas išlaikytas, bankų sektorius išlieka pažeidžiamas tiek išorės, tiek vidaus veiksniams.
- **Jungtinėje Karalystėje** yra susidaręs *makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti*. Visų pirma turi būti stebima rizika, susijusi su dideliu namų ūkių įsiskolinimu, kuris taip pat susijęs su būsto rinkos struktūrinėmis ypatybėmis. Ekonomikos ir finansų sektoriaus atsparumas padidėjo. Vis dėlto būstų stygius išlieka ir tikėtina, kad vidutiniu laikotarpiu tai lems dideles būstų kainas bei mažins sektoriaus atsparumą rizikai.